

Handläggare: Lottie Carlquist
Region Innerstad
Upplåtelsebyrå
Tel: 508 269 16
lottie.carlquist@gfk.stockholm.se

2002-11-27

Dnr 00-422-1027:5

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

”Värna Stockholms uteserveringar”, skrivelse från Sten Nordin (m)

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden beslutar att riktlinjerna för uteserveringar får vara oförändrade, med en ”läsanvisning” som tillägg.

Olle Zetterberg

Göran Gahm

Eva Leijon

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetskontoret har fått ta del av ett brev från Sten Nordin (m) till gatu- och fastighetsnämnden med begäran om en omarbetning av riktlinjerna för uteserveringar.

Kontoret har med anledning av detta tagit kontakt med Sveriges Hotell- och Restaurangägare samt gatu- och fastighetsnämndens handikappråd och kan konstatera att konflikten i första hand rör framkomligheten på gångbanorna. Vår syn på konflikten är att den till en del kan mildras av att riktlinjerna kompletteras med en ”läsanvisning” som förtydligar att det rör sig om just riktlinjer, och att väl motiverade avsteg ska kunna göras.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 20 februari 2001 anta riktlinjer för uteserveringar. I korthet handlar dessa om att uteserveringarna ska:

- ha en minsta bredd av 0,5 m,
- lämna 2 m kvar av gångbanelängden,
- inte finnas närmare än 20 meter till tunnelbana och buss,
- inte vara uppbyggda,
- placeras i direkt anslutning till restaurangen/caféet,
- vara klart avgränsad,
- inrymma allt som man önskar placera ut (parasoller, blomlådor, menyer etc)

Efter beslutet i nämnden har handläggningen av vissa upplåtelseärenden, däribland uteserveringar, flyttats över till stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelarna har i enlighet med tidplanen börjat tillämpa riktlinjerna på nytillkomna uteserveringar, däremot har de ännu inte införts för äldre uteserveringar.

Riktlinjerna är ett led i arbetet med målsättningen att Stockholm ska vara Europas mest tillgängliga stad år 2010 och samtidigt ett sätt att slå fast de tumregler som tidigare tillämpats.

Vid en återremiss av ärendet önskade gatu- och fastighetsnämnden bland annat att intresseorganisationer för det berörda näringslivet skulle få yttra sig över förslaget till riktlinjer. Svensk Handel region Stockholm samt Sveriges hotell- och restaurangföretagare, Shr, fick riktlinjerna på remiss. Så skedde. Shr överlämnade frågan till sin regionala förening, Shr Stockholm, att besvara remissen. Shr Stockholms styrelse ställde sig positiv till förslaget. De önskade emellertid att riktlinjerna skulle införas under en övergångsperiod om två år, så att restaurangföretagare kunde ges möjlighet att anpassa sig till riktlinjerna.

Detta önskemål arbetades in i riktlinjerna, varefter de antogs av gatu- och fastighetsnämnden.

Sten Nordin, (m), har nu skrivit till gatu- och fastighetsnämnden med begäran om att nämnden ska besluta att gatu- och fastighetskontoret tillsätter en arbetsgrupp, bestående av Shr och eventuellt andra representanter för de som idag har uteserveringar, som tillsammans med representanter för de funktionshindrade går igenom riktlinjerna i syfte att revidera dem.

I skrivelsen informerar han om att Sveriges Hotell- och Restaurangägares förbund, Shr, gjort en medlemsundersökning om hur riktlinjerna för uteserveringar tagits emot.

Samråd

Shr har frågat sina medlemmar om hur varje riktlinje påverkar den egna verksamheten. Svartalternativen har formulerats i termer av ”negativt”, ”inte alls” eller ”positivt”.

Vid kontorets kontakt med Shr har de framfört att de medlemmar som svarat att verksamheten påverkas negativt, i huvudsak vänder sig mot riktlinjen om 2 meter fri bredd kvar av gångbanan samt riktlinjen om 20 meters avstånd till tunnelbaneuppgångar och busshållplatser och 5 meter till övergångsställe.

En annan punkt som medlemmarna också visat missnöje över är den som säger att uteserveringar som byggs upp med golv bör undvikas. Enligt Shr kan dock punkten stå kvar om den formuleras om från ”inga uppbyggnader bör tillåtas”, till ”uppbyggnader bör undvikas”.

Shr föreslog att vissa områden, de som skulle bli mest drabbade, undantas från riktlinjerna. Dessa är: Kungsgatan, Rörstrandsgatan, Birger Jarlsgatan, Scheelegatan, Skånegatan och Götgatan.

Kontoret har även haft kontakt med representanter för gatu- och fastighetsnämndens handikappråd, Hkr. De framförde då att Hkr anser att uteserveringar är ett trevligt inslag i gatubilden, om gångbanorna är tillräckligt breda. De framförde också att riktlinjerna för uteserveringar är en förutsättning för framkomligheten.

Hkr konstaterar att Hotell- och restauranganställdas förbund inte hade någon erinran när ärendet gick på remiss innan de fastställdes. Riktlinjerna har dessutom ännu inte prövats, annat än på nytillkomna uteserveringar.

När det gäller riktlinjen om bredd kvar av gångbanan är 2 meter minimimått för att det som är kvar av gångbanan ska vara framkomligt enligt Hkr. Detta mått räcker dock inte till, så snart något annat föremål finns placerat på gångbanan i anslutning till serveringen, till exempel cyklar eller barnvagnar. Med anledning av detta önskar handikapprådet att nyplanerade gångbanor görs bredare än 2 meter. Som exempel nämndes stadsbyggnadskontorets ambitioner för gångbanorna på nordvästra Kungsholmen; normalmåttet 3 meter, på mindre gator accepteras i vissa fall 2,25 – 2,5 m.

Vissa gator på västra Kungsholmen planeras för att ge plats för uteserveringar. Bredden på dessa gångbanor ska då vara minst 4 meter (så att 2 meters bredd kan lämnas kvar för de gående), och på gångbanor med stor gångtrafik ska bredden vara 5-7 meter.

Hkr konstaterade också att möjligheter till undantag redan finns idag i riktlinjerna, nämligen undantagsvis 1,6 m för innerstaden och 1,2 meter för ytterstaden.

Hkr framhöll också en annan av riktlinjerna, den om stabila avgränsningar runt serveringen som viktigt, både för rullstolsburna och synskadade. Avgränsningen garanterar att de givna måtten hålls samt att synskadade kan undvika att promenera rakt in bland bord och stolar.

När det gäller riktlinjen om 20 meters avstånd till tunnelbana och buss menar Hkr att det redan idag är trångt om utrymme vid busshållplatser. Nu finns dessutom nya EU-regler som säger att innerstadsbussar ska ha en

utfällbar ramp för till exempel rullstolar, vilket gör inte gör behovet av utrymme mindre, tvärtom.

Avståndet till tunnelbana, som grundar sig på utrymnings-skäl, diskuterades inte.

Analys

Nordin önskar att arbetsgruppen ska ta fram riktlinjer som förenar en god tillgänglighet med ett rikt utbud av uteserveringar. Enligt kontoret kan detta uppnås till en stor del med en "läsanvisning" av riktlinjerna, dvs ett tillägg som slår fast att riktlinjerna är just riktlinjer, dvs att:

- ? Väl motiverade avsteg självklart ska kunna göras på sådana platser det är uppenbart att en god framkomlighet ändå kan garanteras, till exempel på gator som inte är starkt frekventerade av fotgängare.

I vissa fall kommer det ändå att bli frågan om en prioritering mellan intressen – restaurang/caféägarnas intresse av att få använda lika stor del av den offentliga platsen som tidigare för sin uteservering, och intresset av att inte inskränka framkomligheten för fotgängare i allmänhet, och rörelsehindrade och synskadade i synnerhet.

De områden som Shr föreslagit ska undantas blir förmodligen sådana där intressena ställs på sin spets, och en prioritering måste göras. Gfk anser att möjligheten att göra dessa prioriteringar underlättas av de riktlinjer som redan är fastställda.

Sten Nordin anför i sitt brev att "man får intrycket att de stora problemen för tillgänglighet är de uteserveringar som idag finns utan något tillstånd." Enligt kontorets uppfattning har de allra flesta uteserveringar tillstånd. Ett sätt att trygga en samsyn och få en rättvis bedömning av olika uteserveringar i motsvarande lägen är att slå fast vilka riktlinjer som ska gälla. Detta ter sig ännu viktigare efter det att handläggningen av ärendena flyttats ut på respektive stadsdelsförvaltning.

De uteserveringar som etableras utan tillstånd kan enligt kontorets mening inte åtgärdas genom att revidera riktlinjerna för serveringar med tillstånd. Åtgärder mot uteserveringar utan tillstånd bör därför behandlas separat.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret önskar med anledning av ovanstående att gatu- och fastighetsnämnden låter riktlinjerna stå kvar, med en "läsanvisning" som tillägg.

SLUT